

Sensorveiledning SØK1012 Makroøkonomisk analyse høsten 2022

Eksamensoppgaven består av fire oppgaver som alle skal besvares. Vekting ved sensur er gitt i parentes.

Oppgave 1 (15%)

Relevant pensum er gitt i Kap 18 og 19 i læreboken «Makroøkonomi» av Steinar Holden og i pensumartikkelen «Technological catch-up vs. divergence» av Hildegunn E. Stokke. Diskusjonen må inkludere to teoretiske argument for inntektskonvergens: Klassisk og teknologisk konvergens. Klassisk konvergens følger fra avtakende utbytte av realkapital (som antatt i Solow-modellen). Marginalproduktiviteten til realkapital avtar etter hvert som beholdningen av realkapital øker og gir derfor høyere vekstrate i land med lav BNP per innbygger. Teknologisk konvergens predikerer høyere produktivetsvekst i land med lavt produktivetsnivå pga. større læringspotensial fra teknologioverføring («The advantage of backwardness»). Diskusjonen om hvorvidt inntektskonvergens skjer i praksis må få frem at faktorer som ikke-fungerende markeder, svak rettsikkerhet/eiendomsrettighet, politisk ustabilitet, korrupsjon osv. kan tilsi at avkastningen av realkapital ikke er så høy som predikert av Solow-modellen og at nivå på humankapital og grad av åpenhet har betydning for hvorvidt land med lavt produktivetsnivå klarer å utnytte læringspotensialet fra teknologioverføring.

Oppgave 2 (10%)

Relevant pensum er gitt i Kap 13 i læreboken «Makroøkonomi» av Steinar Holden, der sammenheng mellom rente, pålydende og kurs for en obligasjon er gitt på side 323. Beregninger gir følgende svar: a) Renten er 5,3%. b) Kursen er 1818,2 kr.

Oppgave 3 (25%)

Relevant pensum er gitt i Kap 21 (*High debt*) i læreboken «Macroeconomics. A European perspective» av Blanchard, Amighini og Giavazzi. Talleksempel tilsvarer en situasjon med primæroverskudd og rente høyere enn BNP-vekst (omtalt som tilfelle 2 i forelesningsnotatene).

- Selv om landet har primæroverskudd, øker gjeldsgraden over tid og økningen blir stadig større. Gjeldsgraden er 80% i utgangspunktet og øker til henholdsvis 80,5% og 81,0125% etter 1 og 2 år. To motstridende effekter: Primæroverskudd bidrar isolert sett til lavere gjeldsgrad, men domineres av høy rente i forhold til vekstrate ($r > g$) slik at gjeldsgraden øker. Beregninger viser at initial gjeldsgrad høyere enn 60% (ustabil likevekt) tilsier at gjeldsgraden øker over tid.
- For gitt vekstrate og rente, hvor høyt må primæroverskuddet være for å holde gjeldsgraden stabil på 80%? Beregninger viser at et primæroverskudd på 2% betyr at de to motstridende effektene utligner hverandre og gjeldsgraden er stabil på 80% over tid.
- Grafisk fremstilling er gitt i lærebok og forelesningsnotater (tilfelle 2). Figuren må forklares og bør vise utgangsposisjon og dynamikk. Gode besvarelser illustrerer også

situasjonen fra oppgave b) med primæroverskudd på 2% der langsiktig likevekt er i utgangsposisjonen.

- d) Utsagnet i oppgaveteksten hevder at gjeldsgraden bare kan reduseres gjennom høye primæroverskudd. Diskusjonen må få frem at gjeldsgraden også kan reduseres ved høy BNP vekst og lave renter. Gode besvarelser diskuterer også hvordan primæroverskudd kan gi lavere vekst og høyere renter slik at gjeldsgraden likevel øker.

Oppgave 4 (50%)

Relevant pensum er gitt i kompendiet som erstatter kapittel 16 i læreboken «Makroøkonomi» av Steinar Holden.

- a) Her bør alle de tre kurvene forklares, og de bør tegnes opp. Phillipskurven (PK) tegnes i egen figur og viser sammenhengen mellom prisveksten på norske varer og aktivitetsnivået. Intuisjonen bak sammenhengen er viktig å forklare godt. IS- og RR-kurvene tegnes i felles figur. Også her må intuisjonen forklares. Pluss for å påpeke at IS-kurven er slakere enn under fast valutakurs fordi økt rente nå gir styrket valuta. Det bør påpekes at det er to grunner til at RR-kurven er stigende – både den direkte effekten gjennom at økt BNP gjør at sentralbanken øker renten, og den indirekte gjennom at økt BNP gir høyere prisvekst, som også trekker i retning av høyere rente.
- b) Her skiftes IS-kurven utover. Det forklares intuitivt hvorfor og effekten på variablene som er på aksene diskuteres. Pluss for å nevne hva som også skjer med andre variable.
- c) Her skiftes IS-kurven utover og RR-kurven oppover. Det forklares intuitivt hvorfor og effekten på variablene som er på aksene diskuteres. Viktig at det påpekes at effekten på BNP er usikker. Pluss for å nevne hva som også skjer med andre variable.
- d) Her skiftes IS-kurven innover, RR-kurven skifter oppover, og PK-kurven skifter oppover. Det forklares intuitivt hvorfor og effekten på variablene som er på aksene diskuteres. Viktig at det påpekes at effekten på renten er usikker. Pluss for å nevne hva som også skjer med andre variable.